

Van: Ruud Lammers <info@onafhankelijkpapendrecht.nl>

Verzonden: zondag 26 januari 2020 15:33

Onderwerp: OP-brief aan raden Zuid-Holland

Geachte leden van de gemeenteraad,

Veel inwoners zijn al jaren bezorgd over de uitstoot van PFAS die nu bijna overal in Nederland in de bodem wordt aangetroffen. Wordt de drinkwatervoorziening in de Provincie Zuid-Holland bedreigd door PFAS? In de bijlagen bij dit bericht geleiden wij tevens een brief van de directie van Chemours aan u door. PFAS-stoffen zitten in verschillende producten, waaronder smeermiddelen, voedselverpakkings-materialen, blusschuim etc. PFAS heeft naast nuttige eigenschappen ook zeer zorgelijke en schadelijke eigenschappen. Deze worden niet afgebroken in het milieu, maar stapelen zich op.

Wat kunnen wij doen? Laten wij allemaal nu onze zorgen over deze ontwikkelingen uitspreken in de richting van de Provincie Zuid-Holland. Daarnaast pleiten wij ervoor om bij bedrijven als Chemours 24 uur per dag, 7 dagen per week controle uit te laten oefenen, zodat er veel beter zicht komt op de illegale lozingen, verwerking en dumping van PFAS-stoffen in ons leefmilieu. Wij roepen u op te voorkomen dat dit soort zeer zorgwekkende stoffen in het milieu terecht komen.

Met vriendelijke groet,

Ruud Lammers.

P.S. De film **Dark Waters** gaat in op deze problematiek.

<https://www.onafhankelijkpapendrecht.nl/2020/01/23/premi%C3%A8re-film-dark-waters/>

<https://www.onafhankelijkpapendrecht.nl/2020/01/13/geen-gif-in-onze-rivieren/>

<https://www.onafhankelijkpapendrecht.nl/2019/12/20/de-nederlandse-politiek-is-eindelijk-om-naar-een-europees-verbod-op-pfas/>

<https://www.onafhankelijkpapendrecht.nl/2020/01/23/premi%C3%A8re-film-dark-waters/>

ONAFHANKELIJK PAPENDRECHT

25 januari 2020

Aan de gemeenteraden in de Provincie Zuid-Holland

Geachte leden van de gemeenteraad,

Veel inwoners zijn al jaren bezorgd over de uitstoot van PFAS¹ die nu bijna overal in Nederland in de bodem wordt aangetroffen. Wordt de drinkwatervoorziening in de Provincie Zuid-Holland bedreigd door PFAS? In de bijlage bij deze brief geleiden wij een brief van de directie van Chemours aan u door.

PFAS-stoffen zitten in verschillende producten, waaronder smeermiddelen, voedselverpakkings-materialen, blusschuim etc. PFAS heeft naast nuttige eigenschappen ook zeer zorgelijke en schadelijke eigenschappen. Deze worden niet afgebroken in het milieu, maar stapelen zich op.

De PFAS verspreiding is naast de stikstofcrisis bovendien de belangrijkste oorzaak van het feit dat veel bouwprojecten in Nederland stil kwamen te liggen. Toen het in Dordrecht gevestigde bedrijf Chemours de chemische stof GenX (onderdeel van de PFAS groep) vanaf 2012 grootschalig ging lozen en deze (in 2019 tot zeer zorgwekkende stof verklaarde) stof werd aangetroffen in het leidingwater zijn er onder andere door onze fractie vragen gesteld in de gemeenteraad.

Drinkwaterbedrijf Oasen sprak in 2017 over een wezenlijke dreiging. En meer recent was het afvalverwerkende bedrijf Korenet in het nieuws toen het een vergunning aanvraag voor een zogenoemde indirecte lozing van GenX en PFOA (dat ook onderdeel is van de PFAS groep).

Een indirecte lozing betekent dat de stoffen worden geloosd via het openbaar riool op de waterzuiveringsinstallatie. Omdat de waterzuivering deze stoffen niet kan reinigen komen ze uiteindelijk terecht in de rivier.

Zolang toxicologen grote zorgen hebben over de effecten van deze stoffen op de volksgezondheid vindt onze fractie in de gemeenteraad van Papendrecht dat voorkomen moet worden dat ze in het drinkwater komen. Giflozingen, maar ook slootdempingen met bodemvreemd materiaal en alles wat daarmee te maken heeft, ligt gevoelig in de samenleving. Wij roepen u op te voorkomen dat dit soort zeer zorgwekkende stoffen in het milieu terecht komen.

Met deze oproep spreken wij ons uit tegen het beleid dat Rijkswaterstaat en de provincie Zuid-Holland tot dusverre voeren. Rijkswaterstaat is het bevoegd gezag voor de Rijkswateren en daarmee verantwoordelijk voor de directe lozingen op (onder andere) de Merwede. De provincie Zuid-Holland is verantwoordelijk voor de indirecte lozingen en voor bijvoorbeeld de omgevingsvergunning van Chemours.

Beide overheidsinstanties legaliseerden tot voor kort niet-vergunde directe lozingen door een vergunning te verlenen onder het mom dat met een daarvoor uit te voeren emissietoets gekeken kon worden of lozing niet tot bepaalde risico's zou leiden voor gezondheid en/of ecologie.

Deze afweging, die de minister in een brief aan de Tweede Kamer toelichtte, is niet uit te leggen. Sterker nog, het lijkt de omgekeerde wereld: er vindt geen handhaving en sancties op illegale lozing plaats, maar lozingen worden

¹ <https://www.onafhankelijkpapendrecht.nl/2020/01/13/geen-gif-in-onze-rivieren/>

gelegaliseerd om vervolgens met een jaarlijkse monitoring door Rijkswaterstaat te beoordelen of een vergunning moet worden bijgesteld. De watervoorziening is het kind van de rekening.

Toezicht blijkt ernstig tekort te schieten

In het NOS journaal van 5 december 2019 signaleerde de provincie dat het toezicht op de PFAS uitstoot ernstig tekort schiet. En tevens dat er gevaar bestaat dat PFAS houdend afval, dat niet volgens de regels wordt vernietigd, in het milieu verdwijnt. Aldus gedeputeerde Floor Vermeulen tegen de NOS. Hij bevestigt wat de Inspectie voor de Leefomgeving (ILT) deze zomer al signaleerde, namelijk dat er te weinig opgetreden wordt tegen de verspreiding van GenX via afvalstromen.

De minister bepleit een Europese aanpak². Zolang die Europese aanpak er niet is wil de minister dat alle bedrijven die met PFAS-achtige stoffen te maken hebben verplicht worden te melden als er PFAS stoffen in hun afval zitten. Natuurlijk is zo'n maatregel – die volgens de minister eind 2020 af zal zijn – belangrijk. Maar ondertussen willen wij dat vergunningen van alle bedrijven die deze stoffen mogen lozen met onmiddellijke ingang ingetrokken worden. Totdat er voldoende aangetoond kan worden dat PFAS-stoffen, zoals PFOA en GenX, op een verantwoorde wijze kunnen worden verwerkt en geen schade veroorzaken aan de volksgezondheid.

Wat kunnen wij doen?

Laten wij allemaal onze zorgen over deze ontwikkelingen uitspreken in de richting van de Provincie Zuid-Holland. Daarnaast pleiten wij ervoor om bij bedrijven als Chemours 24 uur per dag, 7 dagen per week controle uit te laten oefenen, zodat er veel beter zicht komt op de illegale lozingen, verwerking en dumping van PFAS-stoffen in ons leefmilieu. Wij roepen u op te voorkomen dat dit soort zeer zorgwekkende stoffen in het milieu terecht komen.

Hoogachtend,
Fractie Onafhankelijk Papendrecht,

Ruud Lammers.

P.S. De film **Dark Waters**³ gaat in op deze problematiek.

² <https://www.onafhankelijkpapendrecht.nl/2019/12/20/de-nederlandse-politiek-is-eindelijk-om-naar-een-europees-verbod-op-pfas/>

³ <https://www.onafhankelijkpapendrecht.nl/2020/01/23/premi%C3%A8re-film-dark-waters/>

Chemours – de feiten

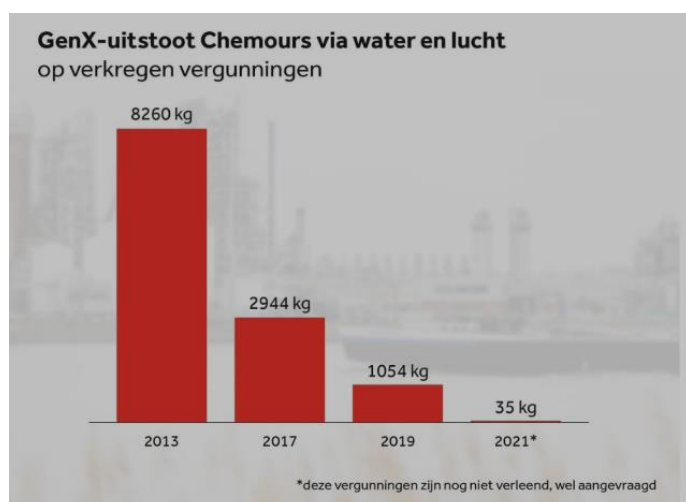
In het afgelopen jaar was er in Nederland veel aandacht voor PFAS, een brede benaming voor meer dan 5000 stoffen met een fluor-koolstofverbinding. Alle met verschillende fysische en chemische eigenschappen, gezondheids- en milieu-profielen, toepassingen en kwaliteiten. Er zijn veel bedrijven die PFAS produceren of gebruiken; Chemours is daar slechts een van. Chemours gebruikt een kleine subgroep van non-polymere PFAS in zijn productieprocessen en past zeer stringente maatregelen toe om de emissie van deze stoffen zo ver mogelijk te beperken.

Als onderdeel van de aanzienlijke aandacht voor PFAS is het voorgekomen dat er onjuiste voorstellingen van zaken en misverstanden zijn verschenen in de media en elders. Wij menen dat het belangrijk is dat U de feiten kent en niet hoeft te leunen op veronderstellingen. Aan het begin van dit nieuwe jaar nemen wij dan ook graag de gelegenheid om de belangrijkste onderwerpen en ontwikkelingen toe te lichten.

Directe en indirecte lozingen van afvalwater

Chemours heeft van de Provincie een vergunning om gefilterd afvalwater (uit het productieproces) te lozen op het riool: de indirecte lozing. Volgens de huidige vergunning mag daarin per jaar in totaal niet meer dan 140 kilo FRD (GenX-stoffen) zitten. In november heeft Chemours aangevraagd deze limiet per 2021 te verlagen naar maximaal 2 kilo per jaar, als direct resultaat van het succesvolle programma om de emissies te minimaliseren.

Chemours heeft van de Minister van Infrastructuur en Waterstaat een vergunning gekregen die is gericht op het reguleren van gezuiverd grondwater en regenwater dat van het fabrieksterrein de rivier inspoelt: de directe lozing. Daarin kunnen zich stoffen bevinden die (vergund) vanuit de schoorsteen op het terrein zijn gekomen, met een maximum van 5 kilo FRD en 2 kilo PFOA per jaar. Door de maatregelen die Chemours neemt om de uitstoot naar water en lucht terug te dringen, zal de aanwezigheid van deze stoffen in de directe lozing sterk afnemen.

Bron: NOS, op basis van informatie van de Provincie Zuid-Holland en Chemours

Zoals bekend, is Chemours in september 2018 gestart met investeringen in de fabriek die moeten leiden tot een afname van de uitstoot van FRD met tenminste 99% voor 2021 en alles wijst erop dat dit doel gehaald gaat worden.

Toezicht op de afvoer en verwerking van de gebruikte GenX-stoffen.

Chemours Netherlands BV is een BRZO bedrijf gevestigd in Dordrecht, waarop scherp toezicht wordt gehouden door verschillende autoriteiten (o.a. Provinciale Milieudienst DCMR; Inspectie Leefomgeving & Transport; Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid; Rijkswaterstaat). De aantallen bezoeken door overheden aan de vestiging in Dordrecht in de afgelopen jaren illustreert dit:

2017:	75 bezoeken
2018:	104 bezoeken
2019:	126 bezoeken

Chemours gebruikt FRD (GenX-stoffen) als hulpmiddel in het productieproces. Chemours gebruikt geen PFOA – die stof is door voorganger DuPont in 2012 vervangen door de GenX-technologie.

Meer dan 99% van de FRD die wordt gebruikt, wordt afgevangen en komt daardoor niet in het milieu terecht; de resterende uitstoot wordt geminimaliseerd.

De afgevangen stoffen worden opgewerkt voor hergebruik in het productieproces of door een externe verwerker (in België) onder zeer hoge temperatuur vernietigd.

Voor het vervoer van de afgevangen stoffen heeft Chemours de benodigde vergunningen van alle betrokken autoriteiten die daarop toezicht houden en dit wordt streng gecontroleerd.

De verspreiding van PFAS in Nederland

Het merendeel van de in Nederland aangetroffen PFAS komt niet bij Chemours vandaan. Het gaat daarbij om soorten die nooit door Chemours zijn gebruikt, zoals PFOS, of om soorten die voorheen jarenlang door veel producenten in Nederland en elders in Europa zijn gebruikt, zoals PFOA. Tot op heden wordt PFOA in China nog steeds gemaakt en gebruikt.

Door de vergunde uitstoot (uit het verleden) worden er in de omgeving van de fabriek in Dordrecht PFOA en FRD aangetroffen in de bodem. In grote delen van Nederland wordt er echter geen FRD aangetroffen. Rijkswaterstaat heeft, in de uitwerking van het Besluit Bodemkwaliteit, FRD dan ook niet opgenomen in de advieslijst van te meten PFAS.

Ook door het uitkomen van de Hollywood-film Dark Waters is er extra aandacht voor Dordrecht. Onder andere het RIVM wijst er echter op dat er een belangrijk verschil is met de Amerikaanse situatie, waar inwoners aan drinkwater met zeer hoge concentraties PFOA zijn blootgesteld. RIVM constateert dat de PFOA-blootstelling via drinkwater voor de Nederlandse situatie heel laag is.

Na onderzoek hebben onder andere RIVM, NVWA, waterbedrijf Oasen en de Vrije Universiteit vastgesteld dat het drinkwater en landbouwproducten in onze omgeving veilig zijn voor consumptie.

Onderzoek naar GenX op verzoek van European Chemicals Agency (ECHA)

De European Chemicals Agency (ECHA) heeft Chemours de verplichting opgelegd tot onderzoek naar (1) mogelijke gezondheidseffecten in muizen en (2) de halfwaardetijd in mensen van FRD (GenX-stoffen).

- (1) Chemours maakt bezwaar tegen het onderzoek op muizen, omdat:
 - Dergelijk onderzoek al eerder is gedaan (met zeer hoge doses);
 - Het mechanisme dat, in combinatie met heel hoge doses FRD, in knaagdieren tot tumoren heeft geleid, niet aanwezig is in mensen;
 - Extra onderzoek onnodig dierenleed veroorzaakt;
 - Studies naar bio-accumulatie van FRD hebben aangetoond dat FRD niet opbouwt in het lichaam (in tegenstelling tot PFOA), waardoor het dus zeer onwaarschijnlijk is dat de in het eerdere onderzoek gebruikte hoeveelheden in de werkelijkheid bereikt worden.

- (2) Chemours heeft in december aan ECHA een onderzoeksopzet voorgesteld voor het afleiden van de halfwaardetijd van GenX-stoffen bij mensen ('hoe snel neemt een hoeveelheid FRD in het menselijk lichaam met de helft af?'). Hiervoor zal aan medewerkers van Chemours in Dordrecht worden verzocht mee te werken, op vrijwillige basis.

Vanwege het vermoeden van een verband tussen PFAS en (bepaalde soorten) kanker, heeft de Dienst Gezondheid en Jeugd verschillende onderzoeken gedaan naar het voorkomen daarvan in de omgeving van de fabriek in Dordrecht. Na uitgebreid onderzoek heeft de Dienst Gezondheid en Jeugd in de postcodegebieden rondom Chemours in de periode van 1989 t/m 2013 géén hogere kankerincidentie vastgesteld dan op basis van landelijke cijfers werd verwacht.

Tot slot

De producten van Chemours zijn essentieel voor toepassing in onder andere medische apparatuur, mobiele telefoons en computers, elektronische dataopslag en -deling, duurzame energie en auto's en vliegtuigen.

Chemours spant zich tot het uiterste in om de impact van zijn productie op omgeving en milieu zo klein mogelijk te houden. Wij investeren € 75 miljoen in maatregelen die de uitstoot van de fabriek in Dordrecht zo dicht mogelijk naar nul brengen. Sinds de aankondiging daarvan in september 2018 is onze uitstoot al met zo'n 96% verminderd en dat wordt nog lager.

Als u naar aanleiding van deze update vragen heeft, dan beantwoorden we die graag.